

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)
 М.В. Афанасьєв

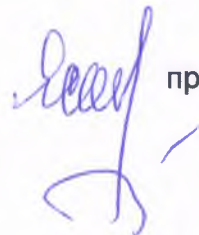
Міжнародна логістика
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань **Усі галузі знань**
Спеціальність **Усі спеціальності**
Освітній рівень **Другий (магістерський)**
Освітня програма **Усі освітні програми**

Вид дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

вибіркова
українська

Завідувач кафедри менеджменту,
логістики та економіки

проф. Ястремська О.М.

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2020

Затверджено
на засіданні кафедри менеджменту, логістики та економіки
Протокол № 5 від 12.11.2019 р.

Розробник:
Письмак В.О., к.е.н, доцент кафедри менеджменту, логістики та економіки

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Вступ

Анотація навчальної дисципліни:

Сучасний ринок потребує постійного пошуку найбільш ефективних технологій організації і управління діяльністю підприємства, тому набуває значимості визначення сутності й змісту логістики в міжнародному аспекті, що виходить із системних уявлень нового рівню її розвитку як самостійної навчальної дисципліни, уможливлення залучення у її сферу комплексу знань щодо сутності системного підходу до вирішення проблем ефективного управління потоковими процесами, набуття відповідних навичок із встановлення і підтримки умов сумісності завдань логістики із загальними завданнями менеджменту підприємства.

Структура дисципліни побудована таким чином, щоб сформувати цілісне уявлення про форми, засоби і методи здійснення зовнішньоторговельних закупівель, що здійснюються у міжнародній практиці українськими і зарубіжними; вивчити специфічні особливості експортного товароруху; отримати розширені знання практичної спрямованості про транспортне забезпечення зовнішньоекономічних операцій, особливості заповнення товаросупровідної документації; придбати знання щодо специфічних особливостей митної логістики, впливу митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності на ефективність зовнішньоторговельних операцій.

Навчальна дисципліна «Міжнародна логістика» є вибірковою навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітнього ступеню «магістр» усіх форм навчання.

Об'єктом навчальної дисципліни є логістичні процеси та системи.

Предметом навчальної дисципліни є загальні принципи і закономірності формування систем та методи системного аналізу, що застосовуються при розв'язання складних проблем економічного характеру, віднесених до міжнародної логістичної діяльності підприємства та зовнішнього середовища.

Мета та завдання навчальної дисципліни: формування знань і навичок у галузі логістичного управління, методів, засобів формування логістичних систем, транспортного забезпечення міжнародного бізнесу та тенденцій його розвитку.

Курс	1М	
Семестр	1	
Кількість кредитів ECTS	5	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	32
	семінарські, практичні	32
Самостійна робота		86
Форма підсумкового контролю	іспит	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Економіка	Всі дисципліни загальноосвітньої та професійної підготовки
Інформатика	
Статистика	
Менеджмент	
Логістика	

2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Здатність ефективно аналізувати та інтегрувати логістичну концепцію у міжнародну діяльність	Здатність аналізувати концептуальні основи та визначати основні категорії міжнародної логістики
	Здатність застосовувати оптимізаційний фактор при поставці товарів у міжнародному сполученні
	Здатність до вибору оптимального виду транспорту у міжнародному сполученні
Прийняття ефективних рішень в процесі здійснення міжнародної логістичної діяльності	Здатність до аналізу міжнародних договорів
	Здатність до розрахунку мита в залежності від специфіки перевезень міжнародного характеру
	Здатність до аналізу митного законодавства України та інших країн світу
	Здатність до складення основних документів при організації міжнародних перевезень
	Здатність до аналізу ризиків в міжнародній логістиці

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Роль логістики в умовах глобалізованого бізнесу

Тема 1. Сутність та фактори розвитку міжнародної логістики

1.1. Основні теоретичні аспекти міжнародної логістики.

Логістика в структурах управління підприємством. Основні цілі і завдання логістичного управління виробництвом. Семантичний аналіз основних понять: логістика, міжнародна логістика, міжнародний ланцюг поставок. Основні методи вирішення завдань у міжнародній логістиці.

1.2. Глобалізація світового господарства як один із факторів виникнення міжнародної логістики

Глобалізація бізнесу як фактор підвищення конкурентоздатності. Фактори, що визначають глобалізацію бізнесу. Рушійні сили глобалізації в логістиці. Особливості глобальної конкуренції. Бар'єри у глобальному логістичному менеджменті. Фактори, що зумовлюють процес глобалізації у сучасних умовах.

1.3. Проблеми міжнародної логістики

Конкуренція у міжнародній логістиці, її характерні особливості. Фактори впливу при імплементації міжнародної логістики у діяльність підприємств. Причини виникнення проблемних ситуацій у міжнародній логістиці.

1.4 Стратегічний аспект розвитку міжнародної логістики.

Використання спеціалізованих організацій в якості підвищення ефективності міжнародної логістики. Централізація запасів. Моделювання досвіду найбільш

успішно працюючих організацій. Концепція «підприємство без громадянства». Основні бар'єри у розвитку міжнародної логістики. Причини трансформації міжнародної логістичної системи.

Тема 2. Організаційні аспекти міжнародної логістики

2. 1. Основні тенденції розвитку міжнародної логістики

Загальні тенденції розвитку міжнародної логістики. Характеристика сучасного світового господарства. Основні види інтеграційних об'єднань: зона вільної торгівлі, митний союз, єдиний ринок, економічний союз. Етапи інтеграційного процесу. Рівень розвитку інтеграційних об'єднань у світі.

2. 2. Організація та методи прийняття рішень в міжнародній логістиці

Відкрита логістична система. Принципи формування відкритої логістичної системи. Оптимальність прийняття локальних логістичних рішень. Віртуальна корпорація. Основні методи аналізу бізнес-процесів: бенчмаркінг; реінжиніринг бізнес-процесів; аналіз ланцюжка формування цінностей. Аналіз системи збалансованих показників.

2. 3. Формування організаційних структур управління міжнародної логістикою

Експорт товарів і послуг (прямий і непрямий). Продаж ліцензій. Міжнародні договори франчайзингу. Зарубіжні торгові філії. Створення монтажних або виробничих підприємств за кордоном. Прямі інвестиції. Передумови вибору методу управління міжнародної логістикою. Вигоди інтернаціоналізації управління. Фактори розвитку методів управління міжнародним логістичним ланцюгом.

2. 4. Види логістичних посередників у міжнародній логістиці

Доцільність застосування аутсорсингу на підприємстві. Автономна логістика. Традиційна логістика. Логістика для третіх осіб. Інтегрована логістика. Інтернет-логістика.

2.5. Інформаційне забезпечення міжнародної логістики.

Роль інформаційних технологій в міжнародній логістиці. Технології глобальної синхронізації даних. Технології радіочастотної ідентифікації в логістичних системах. Електронна комерція в міжнародній логістиці. Геоінформаційні системи і системи глобального позиціонування в міжнародній логістиці.

Тема 3. Міжнародні логістичні ланцюги поставок

3. 1. Ланцюг поставок як система формування цінності

Семантичний аналіз поняття «ланцюг поставок». Управління ланцюгом поставок. Система формування цінності. Умови успішного створення інтегрованих систем формування цінності. Особливості формування міжнародних ланцюгів поставок.

3. 2. Підходи до аналізу існуючого ланцюга поставок

Аналіз ключових бізнес-процесів на підприємстві. Типові бізнес-процеси. Етапи документування процесу. S-модель ланцюгів поставок, основні потоки. Рівні деталізації SCOR-моделі.

3. 3. Формування структури міжнародної ланцюга поставок

Головні просторові фактори впливу на формування міжнародного логістичного ланцюга поставок. Рівні виробничих процесів у міжнародному ланцюзі поставок. Причини виникнення перекосів планування у міжнародному ланцюзі поставок.

3. 4. Організація взаємовідносин та оптимізація потоків у ланцюзі постачань

Правила формування довіри у партнерстві. Основні елементи довіри, підходи до їх формування, а також емпіричні правила при управлінні ланцюгами поставок. Типи уразливості партнерів: несприятливий вибір, моральна шкода, асиметрія інвестиції. Проблеми, пов'язані з управлінням відносинами в ланцюгах поставок.

Тема 4. Інфраструктура міжнародної логістики

4. 1. Поняття інфраструктури. Компоненти інфраструктури міжнародної логістики.

Семантичний аналіз поняття «інфраструктура». Склад інфраструктури міжнародної логістики. Принципи формування інфраструктури міжнародної логістики. Компоненти ефективності інфраструктури міжнародної логістики.

4. 2. Міжнародна транспортна інфраструктура.

Поняття транспортної системи. Уніфікація міжнародної транспортної системи. Бі-, мульті- і інтермодальні перевезення.

4. 3. Світова транспортна система.

Міжнародна інфраструктура автомобільного транспорту. Міжнародна інфраструктура морського транспорту. Інфраструктура водного міжконтинентального транспорту. Міжнародна інфраструктура авіаційного (повітряного) транспорту. Міжнародна інфраструктура трубопровідного транспорту. Міжнародні документи координації міжнародної транспортної системи. Головні комунікаційні магістралі світу.

4. 4. Вузлова інфраструктура міжнародної логістики.

Поняття логістичного центру. Схеми класичного логістичного центру. Класифікація логістичних центрів. Регіональний логістичний центр. Проблеми розвитку логістичних центрів у міжнародному масштабі. Основні категорії користувачів логістичних центрів.

Змістовий модуль 2. Організаційно-правові засади функціонування міжнародної логістики

Тема 5. Правове забезпечення міжнародної логістичної діяльності

5. 1. Правове регулювання міжнародної торгівлі.

Заходи стандартизації експортних та імпорتنих операцій. Організації, регламентуючі діяльність в області міжнародного приватного права. Основні конвенції, що стосуються міжнародної торгівлі. Правове регулювання міжнародної торгівлі. Договори міжнародної купівлі-продажу.

5. 2. Правове регулювання міжнародних перевезень.

Концептуальні засади правового регулювання перевезень у міжнародному сполученні. Джерела правового регулювання міжнародних перевезень. Норми внутрішнього законодавства регулювання перевезень. Міжнародні правові акти, що регламентують міжнародні перевезення. Договір міжнародного перевезення вантажів.

5.3. Проблеми правового регулювання міжнародної логістичної діяльності.

Інтелектуалізація ринку логістичних послуг у міжнародному масштабі. Узгодженість державного регулювання логістичних послуг в різних країнах. Транспортна стратегія України.

Тема 6. Митне забезпечення міжнародної логістичної діяльності

6. 1. Система опису та кодування товару в міжнародній логістичній діяльності.

Поняття митного податку. Умови сплати митного податку в Україні. Гармонізована система опису та кодування товарів. Національна комбінована номенклатура.

6. 2. Критерії визначення походження товару в міжнародній логістичній діяльності.

Загальна система превенцій. Критерії визначення походження товарів. «Внутрішні» та «іноземні» товари. Методи визначення походження товарів, їх переваги та недоліки.

6. 3. Види і характеристики митних процедур і режимів.

Види митних процедур в Україні. Поняття митного режиму. Імпорт. Експорт. Транзит. Тимчасове ввезення (вивезення). Митний склад. Реімпорт. Реекспорт. Спеціальні митної зони. Магазин безмитної торгівлі. Переробка на митній території України. Переробка за межами митної території України. Знищення або руйнування. Відмова на користь держави.

6. 4. Визначення митної вартості товару.

Поняття митної вартості. Система визначення митної вартості. Документи, що регламентують визначення митної вартості. Основний порядок визначення митної вартості. Методи визначення митної вартості.

Тема 7. Ризики в міжнародній логістиці

7. 1. Проблема ризиків в міжнародній логістичній діяльності

Поняття ризику в міжнародній логістиці. Головні причини виникнення ризиків. Ризик-менеджмент. Етапи виявлення ризиків. Ідентифікація та аналіз ризиків в міжнародній логістиці.

7. 2. Основні види ризиків у міжнародній логістичній діяльності

Структура ризиків в міжнародній логістиці. Дії щодо мінімізації ризиків. Класифікація ризиків в міжнародній логістиці.

7. 3. Управління ризиками в міжнародних ланцюгах поставок

Основні підходи до управління ризиками в міжнародній логістиці. Методи ухилення від ризику. Методи локалізації ризику. Методи дисипації (розподілу) ризику. Методи локалізації ризику.

4. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських, лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів);

модульний контроль, що проводиться у формі колоквиуму як проміжний мініекзамен з ініціативи викладача з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки; здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання; застосування аналітичних підходів; якість і чіткість викладення міркувань; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми; самостійність виконання роботи; грамотність подачі матеріалу; використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання поза аудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Кожен екзаменаційний білет складається із тестових завдань та 4 практичних ситуацій (два стереотипних, одне діагностичне та одне евристичне завдання), які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модулю			Лекційні заняття	Практичні заняття	Завдання за темами	Перевірка есе	Поточні КР	Колоквіуми	Усього
Змістовий модуль 1	Тема 1	1 тиждень	0,5	1	0,5				2
		2 тиждень	0,5	1	0,5				2
	Тема 2	3 тиждень	0,5	1	0,5				2
		4 тиждень	0,5	1	0,5				2
	Тема 3	5 тиждень	0,5	1	0,5		3		5
		6 тиждень	0,5	1	0,5				2
	Тема 4	7 тиждень	0,5	1	0,5			10	12
		8 тиждень	0,5	1	0,5				2
Змістовий модуль 2	Тема 5	9 тиждень	0,5	1	0,5				2
		10 тиждень	0,5	1	0,5				2
	Тема 6	11 тиждень	0,5	1	0,5				2
		12 тиждень	0,5	1	0,5		3		5
		13 тиждень	0,5	1	0,5				2
	Тема 7	14 тиждень	0,5	1	0,5				2
		15 тиждень	0,5	1	0,5	2			4
		16 тиждень	0,5	1	0,5			10	12
Іспит								40	
Усього			8	16	8	2	6	20	100

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення «Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою» ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

5. Рекомендована література

Основна

1. Логістика : навчальний посібник для студентів галузі знань 0306 "Менеджмент і адміністрування" всіх форм навчання / К. В. Мельникова, Т. О. Колодізева, О. В. Авраменко та ін. ; за заг. ред. докт. екон. наук, професора Ястремської О. М. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 272 с.
2. Майорова І.М. Логістика в міжнародному бізнесі. Монографія. / І.М. Майорова. — Маріуполь: Видавничо-поліграфічний центр ДВНЗ «ПДТУ», 2012.— 390 с.
- 3 Зоріна, Т.Г. Міжнародна логістика: навчальний посібник / Т.Г. Зоріна, М.А. Слонімска // Мінськ: БГЕУ. - 2012. - 244 с.
4. Олійник Я.Б. Міжнародна логістика: навчальний посібник / Я.Б. Олійник , І.Г. Смирнов – Київ: ОБРІІ, 2011. – 543 с.

Додаткова

5. Подвальна Г. В. Перспективне планування технологічного оновлення автотранспортного підприємства на ринку вантажних перевезень: монографія / Г. В. Подвальна, О. І. Карий. – Львів: ГАЛИЧ-ПРЕС, 2017. – 212 с.
6. Krykavskyy Y. Selected aspects of management of contemporary enterprises: monograph / [Y. Krykavskyy, O. Karyu, A. Barcik i in.] / Red. naukowa A. Barcik, H. Howaniec, Z. Malara. – Bielsko-Biala: Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Bialej, 2016. – pp. 235.
7. Мащак Н. М. Сутність та роль спритності ланцюгів постачання в гуманітарній логістиці: монографія / Н. М. Мащак, О. І. Данильців. – Opole, Polska: Вища школа управління і адміністрації в Ополі, 2017. – 11 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

8. Офіційний вісник України (база нормативних документів) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ovu.com.ua>
9. Ліга Бізнес Інформ. – Режим доступу: // www.liga.net.
10. Нормативні акти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nau.kiev.ua.
11. Сервер Верховної Ради України. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
12. Сервер Державного комітету статистики України. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.
13. Міжнародна логістика. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=5608>